

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Na o'čnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrletna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 13. V LJUBLJANI, dné 28. februarija 1908. Leto III.

Za tobačno delavstvo.

Davek na smodke v Nemčiji. Nemčijo namerava osrečiti vlada z raznimi novimi davki. V načrtu je tudi nov davek na smodke. Nemčija ima od leta 1906. banderolni davek na cigarete. Po četrletnih zvezkih k štatistiki o Nemčiji si oglejmo uspehe tega davka. Pričakovali so, da bodo dobili v enem letu po davku na cigarete 11. milijonov. A že od 1. julija 1906 do 31. marca 1907 so že dobili 11 milijonov mark. Polagoma so vtihnile tožbe, ki so bile, ko so uvajali davek. Težko se je pa izvedel novi davek osobito po večjih tvornicah, ker so morale naročiti nove stroje in tudi nove delavce, da so izvedli davčne nadzorovalne odredbe. Ne kadilci se vsled davka po splošni sodbi nič manj. Prve mesece, ko so uveljavili novo postavo, je izdelovanje novih cigaret nekoliko zaostalo, ker so se prodajalci in tudi kadilci močno preskrbeli s cigaretami. Podražile so se zaradi davka na cigarete le dražje vrste. Ni še znano, v koliko je vplivalo na kadilce cigaret, ker so vzdržali fabrikanti pri gotovih vrstah stare cene, a so zato cigarete zmanjšali ali jih pa delajo iz slabšega tobaka. Znižal se je pa uvoz inozemskih cigaret v Nemčijo. Cigaretetni tobak, ki stane tri marke in manj za kilogram, je davka prost. Izdelovanje takega tobaka, ki se izdeljuje osobito na Alzaškem in v Loreni ter v Hamburgu, se je deloma pomnožilo. Tvornice so znižale deloma cene takemu tobaku (cigaretetni tobak) na 3 marke, ali so pa opustile izdelovanje finejšega cigaretnega tobaka. Stalnim trgovcem precej škodujejo trgovci, ki havzirajo s cigaretami in jih skrivaj tudi sami izdeljujejo. Kadilci sami navadno ne delajo cigaret in zdaj ob novem davku na cigarete še manj kakor prej. Zanimivo pa je, da kade v Nemčiji splošno le malo cigaret. Vlada in gospodari pred vsem »cigara«, cigaretnih kadilcev ni veliko.

Karlsruhe. Boj proti nameravanemu davku na tobak je tu jako hud. Udeležujejo se ga tobačni delavci in tudi oni, ki se bavijo z sajenjem tobaka. Je pa tudi nerazumljivo, da je badenska vlada pritrdila takemu davku, ki nalaga badenski prebivalstvu toliko bremen. Na Badenskem namreč pridelajo 44 odstotkov vsega tobaka v Nemčiji. Med delavstvom na Badenskem je ena petina tobačnega delavstva, oziroma 22 odstotkov vsega tobačnega delavstva v Nemčiji. Razumno, da bi zelo vplivalo na tobakovo produkcijo, če se obdavči tobak. Nemčija hoče dobiti iz davka na tobak 55 do 65 milijonov mark. Pri obratu 7 do 8 milijard smodk mora plačati ljudstvo 100,000,000 mark.

Onemogočil bi davek izdelovanje cenениh smodk po 4 fenige. Do 90 odstotkov se pa pokadi smodk, ki stanejo 4 do 6 fenigov kos. Gre se za življenjsko vprašanje več tisoč delavcev. Tobačna industrija prispeva že itak veliko nemškemu erarju. Carina znaša 40 mark za 100 kilogramov, po novem davku bi dobila država 84 mark pri 100 kg. Čim višje se pa obdavči tobak, tako gotovo se zmanjša tudi konzum. Posledica novemu davku bi bila, da bi odpustili 20 odstotkov delavstva in onemogočena bi bila tudi domača tobačna industrija. Nikakor ne gre, da ostane brez dela 30.000 delavk in delavcev, ki se pečajo doma z izdelovanjem tobaka. Davek bo imel posledico, da se bodo snovale velike tvornice. Mogoče je, da se onemogoči po davku obstoj malih in srednje velikih tobačnih tvornic. V badenskem deželnem zboru je opravičeno kazal poslanec centra Neuhaus na navedene nevarnosti in zahteval od vlade, da naj odškoduje one delavce, ki bodo vsled novega davka brez kruha. Delavstvo mora paziti in stati na straži, da se ne uvede delavstvu tako škodljiv davek.

Volitve v bolniško blagajno tobačne tovarne v Ljubljani so prinesle krščanskosocialno organiziranemu delavstvu sijajno zmago. Kandidatje »Podpornega društva« so namreč dobili vsak okoli 1600 glasov, dočim je vsak socialnodemokratski kandidat dobil komaj nekaj nad 450 glasov! Razmerje glasov je sledeče: Naši kandidati: Verbič 1600, Sevcenc 1600, Golobič 1598, Roje 1601, Koprivec 1598, Gec 1598. Soc.-demokratski kandidatje pa se morejo ponašati s sledečimi številkami: Brajer 466, Dolenc 487, Slanovec 469, Glavič 483, Rijavec 470, Zupan 466. Dasi se je neki visoki socialnodemokratski modrijan spodtikal nad dejstvom, da so naši mesto Savenca in Marije Götz na volivne listke napisali pomotoma Sevcenc in Gec ter hotel doseči, da bi se zaradi tega izvolitev teh dveh razveljavila, se ta namera ni posrečila in je ravnateljstvo Savenca in Marijo Goetz samo od svoje strani izvolilo v odbor. Ravnateljstvo zdaj vé, v katerem taboru je ogromna večina delavstva in na katero organizacijo se je treba opirati.

Umrla je pretečeni teden delavka v tobačni tovarni, Marija Habjan, članica strokovnega društva, stara 29 let. Bila je splošno priljubljena, o čemer je pričala tudi velika udeležba pri pogrebu. N. v m. p.!

Plesna veselica »Podpornega društva tobačnih delavcev in delavk« v Ljubljani, 22. t. m., v veliki dvorani »Uniona« se je izvrstno obnesla. Bilo je navzočih gotovo dg 800 ljudi iz vseh slojev ljubljanskega občinstva, ki so se vsi dobro zabavali. Počastili so prireditve podravnatelj tobačne tovarne g. Pessjak, deželni poslanec g. Mandelj, državni poslanec Ivan Gostinčar, zdravnik c. kr. tobačne tovarne g. dr. Zajc in mnogo drugih uglednih oseb. Bilo je na veselici mnogo delavstva, delovodji, paznikov, uradnikov itd. Dobička je mnogo — račun objavimo prihodnjik. Vsem, ki so pomagali, da je naša prireditve sijajno uspela, najlepša hvala!

Zahvala. Odbor »Podpornega društva tobačnih delavcev in delavk« se toplo zahvaljuje vsem, ki so se ali udeležili plesne veselice društva 22. t. m. iz vseh krogov ali pa zanjo darovali ter s tem pripomogli prireditvi do večjega sijaja in uspeha, posebno pa gg. ravnatelj tobačne tovarne W. Möllerju, podrav-

natelju Pessjaku, državnemu poslancu Ivanu Šusteršiču, pristavu Tovulovský, pristavu E. Wlasaku, pristavu J. Hölsnerju, trg. R. Miklavcu (Špitalske ulice 5), trg. Česnik in Milavec, trgov. I. C. Mayerju, G. Tönniesu, trg. Tereziji Eger, gg. lekarnarjem, in vsem ostalim, posebeno uradnikom tobačne tovarne, delovodjem in paznikom. — Odbor »Podpornega društva tobačnih delavcev in delavk« v Ljubljani.

O občnem zboru bolniškega zavoda. »Tobačni delavec« od 12. t. m. piše, kako klaverno da se je letošnji občni zbor bolniškega zavoda končal in nekaj podtika našim odbornikom, da niso pravilno postopali. No, saj so bili tudi vaši veleučeni gospodje odborniki Z. in K. navzoči, naj bi pa ti možje bili kaj bolj učenega predlagali, da bi se potem občni zbor popolnoma moderno končal. Me delavke pa tako pravimo: L. 1905. se je za gospoda Kocmurja občni zbor bolniškega zavoda še bolj klaverno vršil, ker mu ni odbor pripoznal nobene remuneracije, in to se utegne zgoditi še nekemu drugemu gospodu, ki sliši na ime, ki se začne tudi s K.

Prometna zveza.

Kurjačem in kurjaškim pomočnikom se na c. kr. državnih železnicah pač najslabše godi. Toliko se trudijo in se peko pri stroju, pa nimajo človeku dostojne plače. Zato zahteva, da bi se jim dalo vsa j900 K začetne plače in kot kilometerski denar dve tretjini tega, kolikor zaslužijo strojevodje, gotovo ni pretirana. Nadalje se mora: 1. urediti delavna doba pri kurjiščih, 2. dovoliti na leto kurjačem vsaj 40 platnene obleke, 3. sistematizirati pomožne kurjače po dveletni službeni dobi. Konečno pa naj kurjači izpoznajo, da jim socialnodemokratska organizacija nič ni pomagala, temveč da v njej tvorijo samo maso, ki mora plačati, pa molčati! Naj se le spomnijo na praški in brnski kongres.

Socialni demokrati so 17. januarja imenovali na zborovanju sprevodnikov zahtevo, da se 35 letna službena doba zniža na 30 letno, hujskovalno zahtevo! Tako se rdeči bratci potegujejo za železničarje! Naloga krščanskosocialnih poslancev bo ob jubilejnem letu uveljaviti zahteve železničarjev. Železničarji pa od dne do dne bolj spoznavajo, kako jih sodrugi izdajajo.

Med brati in sestrami.

Bistrica v Rožu. Pred par meseci se je ustanovila tukaj strokovna organizacija, ki se kaj lepo razvija, ker so delavci še zmiraj složni in edini. Ta lepi razvoj strokovne organizacije so začeli opazovati socialni demokrati iz Borovlj in prišli so dne 23. t. m. delavce lovit. Imeli so pri Adamu shod po § 2., kjer je govornik govoril o draginji, od kod izvira, in slikal žalostni položaj delavcev. Govoril je res dobro, toda to so samo besede, dejanj pa manjka. Lahko bi rekli: Socialni demokrati so v besedah veliki, v dejanjih pa mali. Potem je govoril o strokovnih društvih, pozval je delavce, naj pristopijo k avstrijski socialno-demokratski kovinarski zvezi »Metallverband«. V tej zvezi je združenih 70.000 socialno-demokratskih kovinarjev. Pravil je, koliko ugodnosti da imajo delavci pri tej zvezi. Za njim je govoril neki de-

lavec iz Borovelj, ki je poprej delal na Bistrici. Povdarjal je potrebo organizacije, med drugim je tudi rekel, da naj delavci pustijo »farške liste« in naj berejo rajši »Arbeiterwille« ali pa »Rudeči Prapor«. Temu delavcu bi samo povedali, da naj malo bolj dostojno govori o duhovnikih. Kajti vsak človek je svoje časti vrednejši, kakor voditelj socialnih demokratov. O vsem tem bomo še prihodnjic poročali! Delavci, zdaj se pa obračamo do vas in vas pozivljamo: Bodite edini in ne dajte se slepiti od sanjarskih govorov. Ako si hočejo delavci v tovarni svoj položaj izboljšati, je treba, da vsi kakor en mož za svojo stvar nastopijo. To pa je mogoče le v strokovnih društvih. Ako pa se razcepimo v dva tabora, potem nam tudi zveza socialnih demokratov ne bo pomagala, ker do tega nikoli ne bo prišlo, da bi vsi delavci bili socialni demokratje ali pa krščanski socialci. Pri naši organizaciji pa smo si izbrali srednjo pot in pustimo vsakemu njegovo pošteno prepričanje. Torej ne rušite sloge!

Bistrica v Rožu. Dne 23. t. m. so socialni demokratje tukaj zasnovali podružnico — »Zahlstelle«. — Pristopilo je k podružnici nekaj delavcev, ki delajo na železnični progi in še par drugih. Izmed delavcev v tovarni sta menda pristopila dva. Socialni demokratje iz Borovelj so si mislili: Delavci na Bistrici so si sezidali hišo (organizacijo), mi pa pojdimo in se v njej nastanimo, ker posestvovati je lažje kot zidati. Upamo, da se jim ne posreči, da bi napravili med nami razdor. Delavci, čuvajte svojo organizacijo!

Bistrica v Rožu. Strokovna organizacija pri nas lepo uspeva. Veliko je pri nas socialnega dela, kajti beda delavstva je velika. Veliko je delavcev, ki zaslužijo le dve kroni na dan. Radi bi videli tistega čudodelnika, ki bi pri današnji draginji in pri težkem delu s tem denarjem mogel dostojno preskrbeti številno družino. Zato pri nas delavci že v 40. letu svoje starosti obnemorejo in če ne morejo več na akord delati, pa hajdi, lopato in kramp v roko in pojdi pesek sejati za 2 K na dan. Seveda, trdosrčni kapitalist tega ne vidi in ne čuti, ker nima srca za delavca. Zato se delavci trdno oklenite vaše strokovne organizacije, kajti le ta vam more pomagati iz siromaščine in bornosti!

Idrija. IX. redni občni zbor »Krščanskega gospodarskega društva« se je vršil dne 9. februarja prav mirno. Predsedoval je načelnik Fran Svetličič, za zapisnikarja je bil imenovan g. Josip Novak, c. kr. učitelj. V imenu načelstva poroča načelnik: Načelstvo je imelo v l. 1907 deset sej, pri katerih so se sprejemali novi člani, katerih je pristopilo 45. Razpravljalo se je nadalje o nakupu in prodaji blaga in o drugih za napredek društva važnih zadevah. Zlasti je treba omeniti, da je društvo sklenilo ugodno pogodbo za dalmat, vino z vinotrzcem Drinkovičem, da ga bode lahko prodajalo vse leto po eni ceni. Načelnik nadzorstva Fran Oswald poroča, da je bilo delovanje načelstva povsem zadovoljivo. Nadzorstvo je večkrat med letom pregledalo knjige in škontriralo blagajno ter vselej našlo vse v najlepšem redu. Da je poslovanje zadruga pravilno, kaže tudi revizijski zapisnik, ki se bo pozneje prečital. Na predlog načelnika nadz. Fran Oswald se izreče priznanje in zahvala načelstvu, kakor tudi ostalim odborom. Nato prebere načelnik nadz. Fran Oswald dobesedno revizijski zapisnik o zadnji izvršeni reviziji z dne 30. oktobra 1907. Načelnik nadz. Fr. Oswald pojasni računski zaključek za leto 1907, ki ga je dobil vsak zadržnik tiskarnega v roko, ter predlaga v imenu načelstva, da se čisti dobiček v znesku 9202 K 84 vin. razdeli sledeče: a) rezervnemu zakladu se pripíše pristopnine 90 K, dar neimenovanega 100 K in vsota 1438 K, skupaj 1628 K. b) Od popolno vplačanih deležev se dajo 5% obresti v znesku 724 K 94 vin. c) Ostanek v znesku 6849 K 90 v. pa se razdeli članom kot 6% dividenda. Račun se brez ugovora odobri, potrdi se tudi soglasno od načelstva predlagana razdelitev čistega dobička. V smislu pravil izstopijo iz načelstva: Valentin Čibej, Ivan Kaučič, Alojzij Likar in Anton Medvedič, ter se zopet isti enoglasno izvolijo. V nadzorstvo se soglasno izvolijo: Mihael Arko, dekan v Idriji, Franc Kaučič, rudar v Spod. Idriji, Anton Kumer, c. kr. paznik v Idriji, Fran Oswald, c. kr. katehet v Idriji, Leopold Troha, c. kr. paznik v Idriji. V skladiščno nadzorstvo se soglasno izvolijo: Fran Beričič, mlj. rudar v Idriji, Janez Čar, gozdni delavec v Idriji, Franc Kosmač, rudar v Idriji, Anton

Rupnik, rudar v Idriji, Janez Wončina, rudar v Idriji. V razsodišče se soglasno izvolijo: Matjež Albreht, rudar v Idriji, Ivan Kumer, rudar v pok. v Idriji, Anton Hvala, rudar v Idriji, Lavrencij Lah, župni upravitelj na Gorah, Josip Novak, c. kr. učitelj v Idriji. Ker ni samostalnih predlogov in je dnevni red izčrpan, zaključni načelnik občni zbor.

Bilanca. »Krščansko gospodarsko društvo« v Idriji. Imetje: Vrednost blaga 36.274 K 36 vin., vrednost premič. inventarja 2045 K 10 vin., v Ljudski hranilnici v Idriji naloženo 138 K 54 vin., delež pri »Zadružni zvezi« v Ljubljani 10 K, delež pri »Gosp. Zvezi« v Ljubljani 340 K, delež pri Ljudski hranilnici v Idriji 2 K, gotovina konec l. 1907 638 K 14 vin. skupaj 39.448 K 14 vin. Dolgovi: Delež 16.080 K, dolg na blagu 2706 K 86 vin., rezervni zaklad 11.017 K 74 vin., 4% obresti od rezervnega zaklada za l. 1907 440 K 70 vin., čisti dobiček 9202 K 84 vin., skupaj 39.448 K 14 vin. Rezervni zaklad znaša konec l. 1907 13.068 K 44 vin.

Izjava. Ne čudim se, da se bahajo naši rudeči bratci, koliko lažinaprejev oddajajo le v Idriji; no — na tak način, kakor sem jaz dobil zadnje številko, jih lako oddajajo na tisoče. Seveda tudi vem zakaj, kajti napisali ste o meni nekaj neresnic, nadejam se pa, da mi ga bode še naprej dajali po tej ceni, vsaj ravno sedaj rabim mnogo papirja za špehove kože vanj zavijati. O meni piše »Naprej«, da sem na katoliških shodih zapisnikar, reditelj, dekanova osobna straža, ter da sem s pomočjo zlasti gospoda dekana prišel za grajskega čuvaja. Kdor je tole napisal, oziroma tudi urednika lista, ako je sprejel dotični dopis, vedoč, da ni resnično, kar se v njem trdi, imenujem javno lažnika. Čudno se mi pa vendar zdi, da tako pišete, na shodih pa vpijete, da g. dekan ni nič naredil. S tem točete sami sebe po zobeh. Dalje pišete: »Agitiral je za Gostinčarja, sedaj za dekana.« Veseli me, da me pripoznate za dobrega agitatorja. Tudi pišete: Ko so klerikalci iskali podpise proti ločitvi zakona, sem bil jaz najbolj priden. Mene pa takrat še doma ni bilo, ko je moja žena podpisala polo, podpisavati pa tudi nisem nosil. Kdor me je kje videl, z imenom na dan! O nekih gotovih stvareh pa le molčite. Pred svojim pragom najprvo pometite, potem pa pred drugim! Iz takih dopisov je razvidno, da »Naprej« že nima kaj drugega pametnejšega pisati. No vsaj je tudi njega tetka »Jednako-pravnost« malo pred poginom take stvari in laži pisala, pravno torej, da tudi »Naprej«, ki se ga že prijema huda jetika, ko ga morajo zastonj po hišah ponujati. Anton Novak, rudar v Idriji.

Izjava. Na »Naprej« št. 4., z dne 18. febr. odgovorjam: Glede bratovske skladnice še ni čas odgovarjati, ker je še stvar v delu. Kar se tiče očitanja, da sem na sejmu hotel koga prevarati, da prodajam kravo z teletom, o tem naj govore priče, z katerimi sem govoril ter vsakemu povedal, kako je stvar. Tole so: Piuk, Straus, Brus, Likar, Mlakarca, Logarca in še drugi. Kdor je tole govoril ter pisal, da sem jaz hotel koga prevarati, ga imenujem javno lažnika ter prikrajševalca dobrega imena. Jakob Kaučič, rudar v Idriji.

Iz Idrije. Po pomoti je neki dopisnik zapisal v »Slovencu« št. 32, z dne 8. febr., da je Kristan pismeno prosil z Gorice sem, naj se mu da pri kensumu le toliko službico, da bode živel. Takoj je razpisal Kristan nagrado v svojem »Napreju« 1000 K vzlatu istemu, ki dokaže, da je on pisal komu v Idrijo z Gorice le eno črko. Želeti bi bilo, da bi razpisal nagrado Kristan istemu, ki dokaže, da je prosil pismeno službo z Prage, pa jo menda ne bo.

Tržič. I. Tržiško delavsko konsumno društvo vabi svoje člane na X. občni zbor, ki se viši v nedeljo, dne 8. marca t. l. v prostorih društva ob 4. uri popoldan s sledečim vsporedom: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1907. 4. Poročilo o izvršeni reviziji. 5. Prememba pravil, § 2. 6. Volitev načelstva. 7. Volitev nadzorstva. 8. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička za l. 1907., §. 20 dr. pr. 9. Slučajnosti. Ako bi ne bilo došlo ob določenem času zadostno število članov, vrši se drug občni zbor pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom, ki bo sklepčen neglede na število navzočih udov. — Ker to društvo praznuje letos svojo desetletnico, hoče pokazati, da je v teku desetih let nekaj napravilo, ter smemo ponosni biti na to, ker si ob priliki svoje desetletnice ustanovi svojo podružnico v Križah pri

Tržiču, kar naspronike silno boli. A to jim je najboljši odgovor na njih napade na društvo. Pošiljali so naše društvo v pratko, želeli, naj se prižgo sveče, ker poginja, pisali, da se bo v kratkem prekucnilo pod plaz v vodo in podobne neslanosti. Na vse to jim je odgovarjalo molče naše društvo z vstrajnostjo, da se besede, katere govore, kakor dim izgube v zrak, katerega razprši veter. Vprašamo jih, kaj so dosegli s svojimi strupenimi jeziki? Popolnoma nič. Zato jim svetujemo sedaj, naj nikar ne spuščajo puščic v podobi jezikov v to društvo, ker lahko se primeri, da te puščice, ki so naperjene nam, zadenejo nasprotno! Člani, prihitite v obilnem številu k zborovanju, da se pomenimo o nadaljni začrtani poti!

Javornik. Na Javorniku so se vse delavske razmere močno poslabšale. Manjka nam namreč v prvi vrsti vode, katere nimamo v toliki množini, kakor jo je treba. Dela se pa po posameznih oddelkih (štrekah) po 2—3 ure na šiht. Iz vsega tega je razvidno, da zaslužimo zelo malo, ter torej ni čudno, če delavci jemljejo na bukvice; s tem, ker malo zaslužimo, tudi veliko plačati ne moremo, še manj pa vsega, kar se rabi en mesec za eno družino za vsakdanje, navadno življenje. Zakopljemo se vedno globlje v »puf«, iz katerega se pa ni tako lahko hitro izkopati. Kljub temu se pa vse draži; drv se sploh ne dobi, s premogom so pa trboveljski čifuti poskočili kar za 50 v. pri 100 kg. Seveda takim, ki veliko zaslužijo in maste svoje in svojih predpostavljenih želodce s klobasami in prešičevino, je to deveta briga, ker se jim ob enem z draginjo tudi poviša plača, pa ne po grošu na šiht, ampak kar po desetkih na mesec; akoravno zasluži komaj dve tretjini tega kar res dobi, vrh tega pa ima še brezplačno stanovanje in kurjavo. Ako se pa kak delavec revež pritoži pri g. nadinženirju, češ, da premalo zasluži, dobi za odgovor: »Ako ti ni prav, lahko v 14 dneh greš!« Kam pa naj gre delavec z družino, če je še s precejšno kopico otrok obdarovan? Ali naj otroke pusti lakote poginiti? Drugi pot bomo objavili še več slučajev. Več prizadetih delavcev.

Iz Jesenic. V zadnji številki »Naše moči« je članek o draginji zadel pravo struno. Tudi pri nas vse toži o njej. Toda če pogledamo planke in stene naših gostiln, bi morali reči: V tem kraju morajo pa ljudje zlato na dan zaslužiti, da morejo toliko veselje napravljati. Za plesne veselice že imen manjka. Zadnje dve leti so naši gostilničarji pričeli prirejati plesne sobote zvečer. Računajo pa tako. V soboto zvečer so ljudje prosti, zato se lahko celo noč veseli. V nedeljo naj pa mačka zdravijo. Seveda na svoje stroške in oštirjem v korist. Žalostno je, da tudi delavci nekaterih tovarniških oddelkov ravno tako delajo. Jaz bi rad videl, da bi naši gostilničarji objavili račun, za koliko so ta predpust izmolžli naše delavce. Predragi tovariši, bodimo že enkrat toliko pametni in obrnimo hrbet pijavkam. Bodimo v prostem času rajši v krogu svoje družine! Če že moramo piti, kupimo vina naravnost od producenta, da ne bomo morali plačevati dvojnega dobička. Podpirajmo svoje organizacije zlasti strokovno! Ste li že kedaj slišali, da bi dejal kak gostilničar: Ta delavec je vedno pri nas pil, sedaj je pa bolan. Zato ga moram tudi jaz podpirati? Mislim, da še nobeden ni poizkusil kakega gostilničarja prositi podpore. Toraj jim tudi mi nikar ne plačujmo njihovih dolgov in ne zidajmo s svojimi žulji drugim novih hiš.

Iz Goriškega. Volitve v deželni zbor so pred durmi, zato ne bo škodilo, ako tudi iz delavskih krogov na Goriškem pošljemo v »Našo moč« par vrstic. Prav bo, da izvejo tovarišdelavci po vsem Slovenskem, kako je pravzaprav z nami. Dobili smo na Goriškem volivno preosnovo, katera v glavnem obstoji v tem, da so nas polnoletne delavce spravili v eno takozvano V. skupino ter nam dali tri poslance na slovenski in tri poslance na laški strani in da je volitev tajna in direktna. Na Goriškem imamo štiri politične stranke. Imamo »Slov. Ljudsko Stranko«, »Narodno napredno«, socialno demokratično in slednjič — še eno najmlajšo povrhu — agrarno stranko, ki se je naredila iz narodno naprednega rebra in je zdaj z narodno napredno srečno združena. Koliko pristašev mej delavstvom ima vsaka teh strank posebej, je težko določiti. Najbolj na čistem ste gotovo narodno napredna in agrarna stranka, ker ti dve gotovo veste natančno za število svojih pristašev mej delavstvom. Število znaša namreč veliko — ničlo. Pristaše mej delavstvom imata torej samo dve stranki, namreč: Slov. Ljudska

Stranka in socialno demokratična. Nobena od teh dveh strank se ne more ponašati, da ima za seboj kakšno močno delavsko organizacijo, zakaj takšnih organizacij na Goriškem pravzaprav ni. Ker jih ni, naj si pa nikdo ne misli, da jah zato ni, ker niso potrebne. Vsaj kapitalizem je na Goriškem ravno tako krut, kakor drugod. Da jih ni, temu sta vzrok še nezazadostna izobrazba in nezavednost delavstva. Nobena stranka torej nima mej delavstvom organiziranih pristašev, vendar pa pojdejo vsi delavci na volišče in volili bodo eni za Slov. Lj. Stranko, eni pa za soc. demokratično. Kako je to mogoče? No mogoče je to takole: Slov. Lj. Stranka ima mej delavstvom mnogo zaupanja, ker so njeni poslanci stali v prvih vrstah, ko se je šlo za volivno preosnovo v državnem, kakor tudi v deželni zboru. Zlasti zadnji čas je S. L. S. pokazala, da ima dobro voljo in tudi moči na razpolago, delavce izobraziti in izuriti jih v boju za obstanek. Tudi za kandidate V. skupine je izbrala prave može, ki poznajo potrebe in zahteve delavstva. Ti kandidate so: Jožef Fon, državni poslanec v Gorici, dr. Ant. Breclj, zdravnik v Gorici in dr. Fr. Pavletič, odvetnik v Gorici. Upamo, da se bodo vredne izkazali našega zaupanja. Pričakujemo, da, kakor so poslanci V. skupine v državnem zboru odprli vrata splošni in enaki volivni pravici za državni zbor, da bodo ravno tako oni, ki bodo poslanci V. skupine za deželni zbor, odprli vrata splošni in enaki volivni pravici za deželni zbor. To plačilo bomo od njih terjali za zaupanje, katero jim zdaj skazemo! Tudi socialni demokratje so postavili svoje kandidate. Znano pa je, da to niso nikaki resni kandidati. Demokratje dobro vedo, da ostanejo v veliki manjšini, kakor so ostali pri zadnjih državnozbornih volitvah. Kandidate so postavili le zato, da izvejo, za koliko so od zadnjic napredovali ali nazadovani. Ta njih taktika priča, da tudi oni ne vedo, koliko jih je, kar je znamenje neorganizacije, čeravno bi se hoteli bahati in strašiti z organizacijami. Pred leti se je mislilo, da bodo vso goriško preplavili, zdaj pa so ob ves kredit. V Mirnu se je soc. demokracija že vsedala na prestol in hotela veljati za boginjo vseh dobrot. Pa ravno, ko je mislila, da že sedi, znašla se je naenkrat na tleh v svojem blatu. Tudi zdaj bi še hotela životariti, toda pametni ljudje poznajo snov, iz katere obstoja, ker ta snov so vsi oni mladeniči in nemlideniči, katerim zelo ugajajo svobodomiselnosti nauki soc. demokracije. Uganjajo nenravno in razbrzdano življenje. S takšnimi pristaši pa soc. demokracija ne bo nikdar prodrla! Zakaj svobodomiselnost, ki je samo v teoriji in frazah mogoča, jo bo pri izvajanju v praksi — ubila. Zato je in ostane svobodomiselnost soc. demokracija lepo rdeče jabolko na zunaj, znotraj pa — gnjilo!

Iz Kisovca pri Zagorju. Naši socialni demokratje so popolnoma zavozili. Nič več jim ni mar sodrug niti njihova lastna korist. Dne 9. t. m. pri odborovi seji bratovske skladnice dali so zopet nekaj starih, izrabljenih mož v pokoj. Če tret ure od Kisovca koplje premog beroljinska delniška družba. Ravnatelj se je bal, da ne bi ti vpokojenci šli tamkaj delat, zato jim je že naprej povedal, da če to store, jim bo pokojnina odvezeta. Tako znajo ti gospodje delavca zase pridržati. Kadar nas ne potrebujejo, si mislijo: Dali ga bomo v pokoj. Če mlade odslovimo iz službe, ne bo jih več nazaj. Če pa stare damo v pokoj, ne bodo šli nikamor. Kadar jih bomo potrebovali, se jim pa kar zažvižga, pa bodo prileteli. Saj pri tej pokojnini tako ne morejo živeti! In pokojnina, katero je mogel delavec poprči iz svojega zaslužka plačevati v bratovsko skladnico, bo nam v korist, ker bo iz hvalnosti, da smo ga vzeli, rad delal za majhno plačo. Ali ni to krivica? Po 14 v plačevati od goldinarja samo v provizijsko blagajno! Pa da se še kak človek drzne kaj reči! Če ne bodeš ubogal, ti bomo pa vzeli, tako si mislijo gospodje. To se pravi: rudniška premogovna družba hoče tudi pri pokojnini imeti svoj delež, kategera je delavec sam s krvavimi žulji svojih rok prislužil. Več vpokojencev je v našem Zagorju, ki imajo pokojnine po 60, 70, 80 K in tudi več, pa še opravljajo razne službe. Pa niti na misel ne pride nobenemu, da bi se mu pokojnina odvzela. Samo delavcu ne privošči drugoga kakor stradti. Nekaj malega prislužiti, mu ni dovoljeno, drugače, da ima zopet premogokopna družba svoj dobiček. Može, ali ni to dovolj jasen dokaz, kako malo sočutja ima danes ravnatelj? Ali ne bode tudi vi sami (morda ne bo dolgo) na istem mestu, kakor so sedaj ti vpokojenci? Ravnatelj in drugi uradniki gredo

s polno plačo v pokoj, delavcem pa še to ne privošči, da bi si poleg te skromne pokojnine k zaslužili! Je dovolj žalostno! Da pa ne postane za nas še bolj občutno, delajmo na to, da se pokojnina zviša! Ne poslušajmo Čobala, ki nas drugekrat ne vidi, kakor takrat, ko potrebuje naših glasov. On se obrača in stremi samo za tem, kako bi še sam višje zlezel.

Trbovlje. Pazniško strokovno društvo. Po večkratnem posvetovanju je prišlo vendar enkrat do pravega sklepa, da si ustanovimo tukajšnji pazniki svoje strokovno društvo, kajti organizirani so dandanes že vsi učitelji, poštni in železniški uradniki, posebno pa med kmetom in delavcem je organizacija najbolj razvita. Zakaj bi torej pazniško osebje vedno moralo ostati na starem stališču? Mar ne dobi paznik, naj si bo v katerikoli službi, od spodaj in od zgoraj dovolj pelina požreti? Saj se mu samo reče, ako ne moreš, pa pusti, bo pa drugi. Pa to ni tako, tudi mi pazniki smo ljudje, kakor ubogi delavec ali kapitalist, tudi mi imamo državlanske pravice! Zakaj bi torej spali? Kam pa pravzaprav hočemo? Med delavce se nam brani, med uradnike ne spadamo, gospodom okoli direkcije se pa prav dobro zdi, ako se mi med seboj sovražimo! Torej složno skupaj! — Poprimite se odzdej z vso vnemo vašega strokovnega društva, kajti le v slogi je moč!

Okno v svet.

Zakon proti alkoholu. Znano je, koliko zla prihaja od alkohola za poedine, za družine, za občine in cele narode. Da se temu pomaga, izdelal je rumunski finančni minister Emil Costinescu zakon o monopolu na pijačo, kateri bo v kratkem predložen parlamentu v Bukareštu. Glavne točke tega zakona so sledeče: Uvedel se bo monopol na pijačo, katero bo država sama prodajala in katera bo morala biti naravna in dobra. Gostilne bodo v občinskih rokah, vodili jih pa bodo samo neporočeni ljudje, in sicer kot občinski uradniki. Število gostiln se ne sme množiti; v vasi, kjer je pa manj nego 150 hiš, sme biti samo ena gostilna; kjer je pa manj nego 150 hiš, se sme otvoriti gostilna le v tem slučaju, ako pet kilometrov naokoli ni nobene vasi z gostilno. Prepovedano je dajati pijačo na upanje ali na blago (žito i. dr.). Plačati se mora vedno takoj in v gotovem denarju. Gostilne se zapirajo vsaki dan ob 8. uri zvečer; ob nedeljah in praznikih morajo biti zaprte tudi dopoldne. Po gostilnah so vsake vrste igre prepovedane. Pijače se ne sme dajati pijanim osebam in onim, kateri še niso izpolnili 16. leta. Kdor se v pijanem stanju skrega ali stepe, ali pade na ulici, bo kaznovan prvi pot z 20 kronama, drugič z 48-urnim zaporom in tretjič dobi tri dni zapora. Ko prestane to zadnjo kazen, se zapiše njegovo ime v register pijancev, katerim je po gostilnah prepovedano dajati pijačo. Ta zakon bo gotovo veliko koristil rumunskemu narodu. Kdaj bomo pa v naši ljubi Avstriji prišli do vsaj temu podobnega zakona?

Gospodarski promet med Avstrijo in Ogrsko leta 1906. Avstrija je prodala na Ogrsko leta 1906. blaga v vrednosti 1199 milijonov K. in kupila ga za 1096 milijonov kron. Bogvedi kakšnega dobička pri tem ni bilo, za 100 milijonov kron — se je sicer več prodalo, kot kupilo, tako da smo aktivni v medsebojnem računu. Kar je Ogrska v Avstrijo izvozila, tehtalo je vkup 49 milijonov metercentov. Če bi bila morala izvažati svoj pridelek na Nemško ali v Švico, morala bi pri kvintalu nesti počrez 2 K več voznine, in kot država, ki izvažata toliko žita, bi morala pustiti carino, ter v inozemski prodajati, recimo žito kvintal za 5 kron ceneje, to bi bilo pri 50 milijonov 250 milijonov kron. Ogrska je torej na Avstrijo gotovo ne manj navezana, kakor mi nanjo.

Božično drevesce in svatba,

Spisal F. M. Dostojevsky. Preložil Ivo Česnik.

Te dni sem videl svatbo . . . a ne! Hočem vam rajši pripovedovati o božičnem drevescu. Svatba je bila krasna; zelo mi je ugajala, toda sem se spomnil na božično drevesce, ko sem gledal svate. To se je zgodilo namreč takole. Ravno pet let je od tega; na Silvestrov večer sem bil povabljen na otroški ples. Gospod, ki me je povabil, je bil med kupčijskim svetom dobro znana oseba; imel je svoje zveze, znanstva in intrige. Utegnil si misliti: »Ta otroški ples daje staršem povod, da se snidejo in govoričijo

o vsakovrstnih, interesantnih stvareh na najbolj navaden in nedolžen način.

Bil sem tujec in nisem imel posebnih želja. Zato sem preživel večer skoro sam zase. Bil je tam še neki gospod, ki ni poznal, kakor se mi je vsaj zdelo, niti rodbine in ni bil v kupčijski zvezi s hišnim gospodarjem in je prišel po naključju na ta rodbinski večer. Posebno pozornost sem obračal zlasti nanj. Visok, suh mož, zelo resen in zelo dostojno oblečen. Videlo se mu je, da se ni čutil domačega med ožjimi rodbinskimi prijatelji; če se je pomaknil v kakšen kot, sem opazil, da se je nehal smejeti, da so se stisnile njegove črne, košate obrvi. Razun hišnega gospodarja ni poznal na plesu žive duše. Iz njegovih kretenj sem spoznal, kako grozovito se dolgočasi, in vendar se je držal dobro, kolikor je bilo mogoče; naposled je igral vendar ulogo veselega in srečnega človeka. Pozneje sem zvedel, da je iz province; radi važnega opravka je prišel v prestolnico. Naš gospodar, kateremu je izročil priporočilno pismo, mu ni dajal posebnih prednosti, a na otroški ples ga je vendar povabil že iz vpljudnosti. Na karte niso igrali, smodk mu niso ponudili, zabaval ga ni nihče. Morebiti so poznali ptiča po glasu. Zato si je gladil gospod prisiljeno ves večer brado, ker ni vedel, kam bi vtaknil roke. In kar je res, je res — njegova brada je bila lepa. Toda tako pridno jo je gladil, da si nehote prišel na misel, če si ga gledal: »Najprej je prišla na svet brada in potem gospod, da jo gladi.«

Razun te figure, ki se je po svoje udeleževala rodbinske sreče hišnega gospodarja, ki je imel pet dobro rejenih paglavčkov, mi je ugajal še neki drugi gospod, ki je bil pa popolnoma drugačen. To ti je bila oseba. Imenovali sem opazil, da je bil gost v časti in takem razmerju z gospodarjem, kakor gospodar z gospodom, ki si je gladil brado. Gospodar in neso ga Julijana Mastakoviča. Na prvi pogled gova soproga sta bila preljubezniva z njim, dvorila sta mu in ga ljubeznivo in sladko gledala in mu predstavila goste, a njega nista predstavila nikomur. Zapazil sem solzico v gospodarjevih očeh, ko je Julijan Mastakovič zatrdjeval, da so mu redko potekle tako prijetno urice. Jako neljubo mi je bilo v navzočnosti tega človeka. Zato sem odšel v mali salon, ko sem si ogledal otroke; bil je prazen in sedel sem v cvetlični paviljon hišne gospe, ki je zavzemal skoro pol sobe. Otroci so bili zelo ljubeznivi in se niso hoteli prilagoditi odrastlim kljub opominom guvernanta in mater. V trenutku so spraznili božično drevesce do zadnje igračice in so jih razbili, še predno so zvedeli, za koga so odločene. Posebno mi je ugajal kodrast, črnooki deček, ki je vedno meril s svojo leseno puškico name in me hotel ustreliti. Splošno pozornost je obračala nase enajstletna deklica, ki je bila čudovito lepa, kot Amoretka, mirna, zamišljena, blede in je imela velike, živočutne oči. Otroci so jo nekaj razžalili. Zato je šla v isti salon, kjer sem bil slučajno jaz, in se je igrala s punčko. Gostje so kazali spoštljivo na bogatega trgovca z žganjem, njenega očeta in na tihem je nekdo omenil, da je za njeno doto naloženih že 300.000 rubljev. Ko sem se pri tej opazki obrnil, da bi pogledal gručo, kjer so o tem govorili, sem zapazil Julijana Mastakoviča, ki je poslušal neslano govoričanje, roke na hrbtu in glavo nagnjeno malo na stran. Nisem se mogel dovolj načuditi prekanjenosti hišne gospe, kako je razdelila darove. Deklica s 300.000 rublji je dobila najdražjo punčko. Potem so delili srečnim otrokom darove in gledali na to, kakšno čast so uživali starši. Zadnji otrok, desetletni deček, suh, majhen, pegast in rdečelas, je dobil le knjižico pripovedk, kjer je bilo opisano veličanstvo narave, ganljive solze in drugo, in je bila brez podob in brez vinjete. Deček je bil sin guvernante, uboge vdove, ki je učila gospodarjeve otroke, in je bil boječ in strahopeten. Oblečen je bil v ubožen kožušček. Ko je prejel svojo knjižico, je bistril z željnimi pogledi dolgo druge igračice. Prav rad bi se igral z otroci, toda ni si upal; videlo se je, da razume svoj položaj.

Dalje prihodnjič.)

**Delavci in delavke!
Razširjajte svoje glasilo „Naša moč“!**

„Naša moč“
 izhaja vsak petek.
 Cena na leto 3 krone.
 Cene inseratom so:
 za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
 12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
 vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
 1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit
 vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.
 Uredništvo in upravništvo
 „Naše moči“
 Kopitarjeve ulice šte. 2.

Tovarna
 za stole

Franceta Švigeljna
 na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
 izdeluje 2805 26-2
vsakovrstne stole
 od preprostih do najfinejših po
 najnižjih cenah brez konkurence.
 Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
 stonj in franko.

Delavke in delavci pozor!
 Najcenejše
dežnike in solnčnike
 domačega izdelka
 priporoča po najnižji ceni in najboljši
 kakovosti
Josip Vidmar
 v Ljubljani
 Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
 Prešernove ulice št. 4.
 Popravila točno in ceno.

Vedno sveže blago!
A. Lukić
 Ljubljana, Pred škofijo 19.
 priporoča svojo
 veliko zalogo izgotov-
 ljenih oblek za dame,
 gospode, dečke in de-
 klice po najnižji ceni.
 Solidna postrežba!

 Ustnov-
 ljeno let
 1862.
Milko Krapeš urar
 Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
 prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.
 Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
 priporoča svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov
 Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
 Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
 izredno veliko svojo zalogo furnitur.
 Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
 za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.
JOS. REICH
 Edini zavod
 za kemično čiščenje obleke ter za-
 storjev, barvarija in likanje usnja
 na par
Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.
 Sprejemališče
 Šelenburgove ulice šte. 3.
 Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač
 Ljubljana, Prešernove ulice 9
 priporočata
 svojo največjo zalogo zgotov-
 ljenih oblek za gospode,
 dečke in otroke in
novosti v
 konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!
 Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufaktorni
 trgovini:
Češnik & Milavec
 (pri Češniku)
 Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice
 v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago
za ženska in moška oblačila.
 Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

AUSTRO - AMERICANA

 TRIEST NEW-YORK
 Potniki v Ameriko
 kateri želijo dobro, po ceni in
 zanesljivo potovati naj se obrnejo
Simona Kmetek
 v Ljubljani Klotovorske ulice 26.
 Šsakovrstni Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.
 Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

 Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

 Velika zaloga
 Solidno blago
 Zmerne cene